

Motion till riksdagen

1989/90:Ub2

av Olof Johansson m. fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:41 om
kommunalt huvudmannaskap för lärare,
skolledare, biträdande skolledare och
syofunktionärer

De tjänster som berörs i propositionen är i dag statligt reglerade, dvs. staten förhandlar och sluter avtal om löner och anställningsvillkor för dessa personalkategorier – med stöd av den s. k. ställföreträdarlagen. Det förtjänar dock att påpekas att det är kommunerna som redan i dag är arbetsgivare i den bemärkelsen att de själva anställer sin personal och därmed också har ett personalansvar.

Under en följd av år har frågan om ett överförande av dessa tjänster till kommunalt reglerade avtal varit aktuell. Centerpartiet har dock avvisat dessa förslag, främst av det skälet att vi ansett att den grundläggande principen om en över hela landet likvärdig utbildningsstandard skulle kunna äventyras. Däremot har vi ställt oss positiva till andra åtgärder som har ökat det lokala inflytandet över skolan. Exempel på detta är reformeringen av den statliga skoladministrationen, det nu gällande statsbidragssystemet och läroplanen. Även beslutet om skolans utveckling och styrning – styrpropositionen – understryker utvecklingen mot en ökad decentralisering inom skolan.

Denna utveckling har dock inte varit utan komplikationer. Som en följd av stora statliga besparingar under 80-talet har stora kostnader vältrats över på kommunerna. Detta förhållande har i sin tur tvingat många kommuner till betydande nedskärningar inom den del av skolverksamheten som bekostas med kommunala medel såsom exempelvis lokalunderhåll och läromedel. Om den utvecklingen tillåts att fortsätta minskar naturligtvis kommunernas möjligheter att ta ett vidgat ansvar för skolan.

Kostnaderna för den kommunala verksamheten drabbar olika kommuners skattebetalare olika hårt. Detta beror inte bara på verksamhetens omfattning och standard utan även på att kostnaderna i vissa kommuner, relativt sett, blir högre på grund av ogynnsamma lokala förhållanden. Det kan även ha sin orsak i att kostnaderna i olika grad påverkar skattetrycket. I en kommun med svagt skatteunderlag (dvs. låg skattekraft per invånare) kan en relativt liten kommunal utgift medföra ett avsevärt ökat skattetryck (dvs. hög utdebitering) medan en kommun med större ekonomisk bärkraft kan påta sig väsentligt högre utgifter med samma eller kanske t. o. m. lägre skattetryck.

Det nuvarande statsbidragssystemet innehåller en betydande skatteutjämningsseffekt vilken är oerhört betydelsefull för att uppnå det fastlagda målet att garantera en över hela landet likvärdig utbildningsstandard. En fortsatt

decentralisering med ett ökat lokalt ansvarstagande kräver bl. a. fullständiga garantier för att staten tar sin del av kostnadsansvaret. Centerpartiet har tidigare lämnat förslag om hur ett statsbidragssystem borde vara utformat.

Mot. 1989/90
Ub2

Vi vänder oss dessutom mot den beslutsordning som nu är föreslagen. Genom att statens arbetsgivarverk i sitt slutbud till parterna i de nu pågående avtalsförhandlingarna har villkorat budet till ett riksdagsbeslut i huvudmannaskapsfrågan har riksdagen – mot sin vilja – kommit att få rollen som part i en fråga om löner och anställningsvillkor för skolans personal. Detta är en djupt olycklig sammanblandning av de politiska besluten och de överenskommer som skall träffas mellan parterna på arbetsmarknaden. Det betyder i den aktuella situationen, att riksdagen inbjuds att ta ställning till huvudmannaskapet för skolan mot bakgrund av en splittrad läraropinion med såväl konfliktåtgärder på arbetsmarknaden som medlemsomröstning inom del av lärarkåren. Det är en oacceptabel ordning. Därför avvisar centerpartiet propositionen.

Hemställan

Med hänvisning till det som anförts hemställs

att riksdagen avslår regeringens proposition 1989/40:41 om kommunalt huvudmannaskap för lärare, skolledare, biträdande skolledare och syofunktionärer.

Stockholm den 15 november 1989

Olof Johansson (c)

Görel Thurdin (c)

Karin Söder (c)

Gunilla André (c)

Börje Hörnlund (c)

Agne Hansson (c)

Larz Johansson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Gunnar Björk (c)

Pär Granstedt (c)

Karin Israelsson (c)

Per-Ola Eriksson (c)